

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten
103 33 Stockholm

Utkast till lagrådsremissen Behandling av personuppgifter för forskningsändamål

Ert dnr U2018/01639/F

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

De faktiskt föreslagna ändringarna utgörs i huvudsak av följdändringar och nödvändiga kompletteringar i lagstiftningen för att anpassa denna till dataskyddsförordningens regler. Det Mittuniversitetet däremot anser bekymmersamt är om dessa förändringar verkligen täcker de krav och tar tillvara de möjligheter som dataskyddsförordningen innehåller för att juridiskt möjliggöra en ändamålsenlig forskning samtidigt som individens fri- och rättigheter skyddas. Fokusområde för detta remissvar är möjligheten för privata forskningsutförare att använda grunden allmänt intresse för sin forskning.

Mittuniversitetet vidhåller det som framhölls i remissvaret till SOU 2017:50, det vill säga att det är viktigt att det i lagstiftningen är tydligt att även privata forskningsutförare kan använda allmänt intresse som legal grund för forskning. Om inte detta sker riskerar detta att:

- Hämma samverkan mellan offentliga och privata forskningsutförare och
- Hämma näringslivets forskningsinvesteringar
- Ge privata forskningsutförare sämre konkurrensförutsättningar än offentliga.

Att även privata forskningsutförare ges förutsättningar att forska på samma rättsliga grund som offentliga forskningsutförare är för samverkans- och/eller uppdragsforskning sannolikt många gånger avgörande. Det är otillfredsställande att det enligt nuvarande förslag kommer att uppstå situationer där vi som offentlig forskningsutförare och våra privata partners använder olika legala grunder och därigenom har olika möjligheter/skyldigheter för samma behandling av personuppgifter under ett pågående projekt. Som exempel kan nämnas rätten att göra invändningar i art 21 då denna rätt inte appliceras på personuppgifter som behandlas för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål när "behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse".

Regeringen synes ta väldigt lätt på omfattningen av den forskning som utförs i den privaträttsliga sfären som inte kräver en myndighets godkännande eller exempelvis en godkänd ansökan om etikprövning men som ändå behandlar personuppgifter. Vi går mot en ökning av privata

forskningsutförare och om grunden för denna forskning är den minsta osäker är det risk att dessa inte går vidare med sina idéer.

Som myndighet och högskola är vår grund för att behandla personuppgifter för forskningsändamål väl tryggad genom det tillägg som gjorts i den föreslagna dataskyddslagen 2 kap 1 och 2 §§ tillsammans med högskolelagens regler. De privata forskningsutförarna måste söka sig genom en mängd olika bestämmelser, titta på olika förutsättningar samt göra olika avvägningar innan de ens vet vad de ska utgå ifrån. Detta innebär att högskolor och andra offentliga aktörer får en konkurrensfördel gentemot det privata som inte är acceptabel.

Det synes vara en enkel sak att göra ett tillägg avseende forskning i exempelvis den föreslagna dataskyddslagen, på samma sätt som arkiv har reglerats som ett allmänt intresse. Detta skulle undanröja alla frågetecken kring den legala grunden för såväl offentliga som privata forskningsutförare. Mittuniversitetet har därför svårt att förstå den motvilja mot nationell reglering av frågan som denna remiss ger uttryck för.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av universitetsjurist Erika Tegström. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Mats Tinnsten, förvaltningschef Håkan Stenström, sekreterare Lena Stenmark och studentrepresentant Olof Bäckman och Linus Theorell varit.

Anders Fällström
Rektor